

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงาน
ในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา*

Development of Life Quality according to Buddhist Approach of Employees
in Chachoengsao Industrial Estate

¹เจตนิพัทธ์ พิธิยานุวัฒน์ ²พระครูโอภาสราธิคุณ (ชาตรี อาสโภ) และ ³พรภิรมย์ ยอดบุญ
Chetniphat Phithiyanuwat, Phrakru Ophasathikhun (Chatree Rshapho) and
Pornpirom Yodboon

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhasothorn Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
³Email: p.pirom1986@gmail.com

Received March 20, 2020; Revised April 20, 2020; Accepted June 26, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการแจกแบบสอบถาม จำนวน 243 คน และสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และพนักงาน 3 บริษัท จำนวน 28 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 กลุ่ม จำนวน 8 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และแบบสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มประชากรมีคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพกายระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านจิตใจมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตโดยรวม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ หลักอายุสธรรม 5 หลักศีล สมาธิ ปัญญา หลักสังคหวัตถุ 4 และหลักสัปปายะ 7 หากบุคคลฝึกตนพัฒนาด้านหลักธรรมดังกล่าว ก็จะสามารถเป็นคุณเครื่องให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

* ปรับปรุงจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 3 Buddhaghosa: A Buddhist Modernity in 21st century

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา มี 4 ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน 3) การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) การสร้างเครือข่ายคุณธรรม

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพชีวิต; พระพุทธศาสนา; พนักงานในนิคมอุตสาหกรรม

Abstract

This article aimed to study the quality of life of employees in Chachoengsao Industrial Estate, to propose guidelines for the development of the quality of life in accordance with the Buddhist principles of the employees in Chachoengsao Industrial Estate, and to propose a strategies to improve the quality of life of employees in Chachoengsao Industrial Estate in accordance with Buddhism. The sample group used in the research was executives and employees in industrial estates, Chachoengsao province, by questionnaires on 243 people and interviewed the executives and staff of 3 companies, a total of 28 people, who provided important information and focus group, consisting of 1 group consisting of 8 persons. The research tools were questionnaires, in-depth interviews and focus group. The result found that:-

1. Quality of life of employees in industrial estates in Chachoengsao province found that the population has good quality of life in both of physical and mental health, physical health was in good condition, social relations was at a medium level, environmental aspect was in a medium level and in overall, quality of life was at a medium level.

2. The guidelines for the development of the quality of life in accordance with the Buddhist principles of the employees in the industrial estate in Chachoengsao province are Ayussadharma 5, the principles of Tisikkha; morality, meditation, wisdom, Sangahavatthu 4 and Sappaya 7. If any person trains himself accordance with the said principles will be able to be a source of living together in society happily.

3. Strategies for improving the quality of life of employees in the Chachoengsao Industrial Estate, according to Buddhism, are as follows: 1) The development of the quality of life in physical and mental health, 2) The development of the quality of life at work, 3) The creation of a learning organization and 4) Creating a moral network.

Keywords: Quality of Life Development; Buddhism; Employees in Industrial Estates

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เน้นคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เพื่อคุ้มครองตนเอง ให้มีการพัฒนาจิตใจควบคู่กับการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัย และต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหา เป็นกระบวนการให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ การวางรากฐานพัฒนาชีวิต เป็นการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การเมืองการปกครอง การเติบโตอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ทำให้คนไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาคนและคุณภาพของคน ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในยุคปัจจุบันนี้ การพัฒนาคนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือการฝึกฝนอบรมจิตใจ ด้วยการนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ประกอบเป็นพฤติกรรมของคนมาใช้ในการบริหารจัดการในทางการศึกษาในการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในชีวิต คือ ตนเอง ผู้ร่วมงาน หรือ ผู้อื่น และงาน (ปราชญ์ กล่าวขวัญ, 2543) บุคคลที่สามารถควบคุมกำกับดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง และหน้าที่การงาน ให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ นับว่าเป็นการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง เพราะการพัฒนาคนให้รู้จักการพึ่งพาตนเอง (ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร และคณะ, 2547) ให้รู้จักควบคุมอารมณ์ ให้มีสติ ในการคิด พูด ทำ พระพุทธศาสนามีหลักการปฏิบัติ พัฒนาจิตใจ คือ การปฏิบัติธรรม (พระมหาบุญหนา โอโสโก, 2542)

กระบวนการพัฒนาตามแนวพุทธวิธี (รังสรรค์ บุษะมา, 2551) จัดวางหลักไว้ เรียกว่าไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบชัดเจนในพระพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์ ป. อ. ปยุตโต, 2557) คือขั้นที่ 1 ขั้นศีล เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องพึงปฏิบัติให้ การอบรม ผู้เรียนต้องเรียนรู้ธรรมชาตวิชา ลงมือฝึกปฏิบัติตามหลักทฤษฎี และเรียนแบบผู้อบรม คือ ต้องศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง ทฤษฎี หลักการ ขั้นที่ 2 ขั้นสมาธิ เป็นขั้นที่ผู้เรียนเริ่มสร้างรูปแบบการคิดของตนเอง โดยอาศัยหลักการพัฒนาที่เรียนรู้จากภายนอก เข้าไปสู่การคิด วิเคราะห์ ทบทวน ลงมือฝึกปฏิบัติ ฝึกฝนวางแผน สร้างโครงการ โครงการเพื่อการค้นหาคำตอบด้วยตนเองขั้นที่ 3 ขั้นปัญญา เป็นขั้นที่ผู้เรียนใช้ความคิดในการสร้างรูปแบบใหม่สร้างงานใหม่ ผลของงานด้วยความคิด ด้วยปัญญาของตนเอง ถือเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง เป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่างความรู้รอบและความรู้ลึกจากการรับข้อมูล แหล่งความรู้ภายนอกตัว ความรู้รอบและรู้ลึกจากความคิด กระบวนการทำงานของจิตภายในตัว และความรู้รอบและความรู้ลึกจากการลงมือปฏิบัติ

คุณภาพชีวิตมีบทบาทสำคัญในแง่ความผาสุกของมนุษย์ ซึ่งคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับสวัสดิการมนุษย์และความสุข พัฒนาการทางด้านแนวคิดและความหมายของคุณภาพชีวิตมีความเป็นมาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปีพ.ศ. 2493-2502 (ทศวรรษ 1950) มาสโลว์ ได้พัฒนาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) เป็นทฤษฎีการจูงใจที่นักบริหารให้ความสนใจเนื่องจากเป็น การศึกษาความต้องการของพนักงานโดยนำมาเป็นสิ่งจูงใจให้พนักงานมีความตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กรและส่วนหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของพนักงานเช่นกัน เนื่องจาก มนุษย์ย่อมมีความต้องการและเมื่อความต้องการยังไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดความเครียด นำไปสู่การ กระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อน เพื่อหาวิธีการหรือพฤติกรรมที่นำไปสู่สิ่งที่ตนเองต้องการ ทุกองค์กรควรให้ ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานทุกคนถ้าพวกเขา ได้รับคุณภาพชีวิต อย่างพอเพียงจะ ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานจะเป็น และจะเป็นแรงจูงใจให้พวกเขาเกิดการทุ่มเทความรู้

ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ และทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในงาน ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี ส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ ซึ่งคุณภาพชีวิตในการทำงาน ประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ 3) ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถบุคคล 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการทำงานร่วมกัน 6) ด้านลักษณะการบริหารงาน 7) ด้านภาวะอิสระ จากงาน และ 8) ด้านความภูมิใจองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

การที่พนักงานจะเกิดความเต็มใจในการทำงานนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบหลายอย่าง เช่น พนักงาน ต้องรู้สึกพึงพอใจมีความสุขกับการทำงาน พนักงานรู้สึกว่าคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในสังคมการทำงาน และโดยเฉพาะที่สำคัญคือมีแรงจูงใจที่ต้องการจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ซึ่งแรงจูงใจจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้คนแสดงความสามารถที่มีอยู่ให้ปรากฏออกมาในการทำงาน องค์กรประกอบเหล่านี้ก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย เช่น พนักงานมีเป้าหมายและปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่องค์กรกำหนดเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งจะช่วยลดอัตราการขาดงาน อัตราลาออก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อไปยังประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กร และ เกิดความสมดุลระหว่างความสำเร็จในชีวิตการทำงานของพนักงาน และเป้าหมายขององค์กร ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “คุณภาพชีวิตในการทำงาน” และถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่ต้องสร้าง “คุณภาพชีวิตในการทำงาน” ให้แก่พนักงานในองค์กร ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ผลักดัน และสนับสนุนนโยบายที่สามารถสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยกำหนดให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินการสร้าง “คุณภาพชีวิตในการทำงาน” สำเร็จตามที่ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่มีความสนใจในกระบวนการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานตามแนวทางพระพุทธศาสนา เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้า ทำงานอย่างมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ในสังคมไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามประกอบ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการสัมภาษณ์ประกอบ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด

3. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 3 บริษัท ได้แก่ บริษัท ไทยชินเซีย พลาสติก จำกัดจำนวน 100 คน บริษัท เจเทคโตะ จำกัด (ไทยแลนด์เทเวีย) จำนวน 100 คน บริษัท IWCT จำกัด จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกประชากรด้วยการสุ่มแบบเจาะจง คัดเลือกเฉพาะ ผู้บริหาร และพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 บริษัท ได้แก่ 1) บริษัท ไทยชินเซีย พลาสติก จำกัด 2) บริษัท เจเทคโตะ จำกัด (ไทยแลนด์เทเวีย) 3) บริษัท IWCT จำกัด รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 28 คน และการจัดทำกรสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 1 กลุ่ม จำนวน 8 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้แบบสอบถาม WHOQOL-BREF-THAI แบบ 26 ข้อคำถาม โดยอิงเกณฑ์จากการศึกษาของสุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) แบ่งเป็นคุณภาพชีวิต 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านสุขภาพร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก และการศึกษาจากข้อมูลที่มีผู้บันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น (Unobtrusive Research) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหาร และพนักงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา และการจัดทำกรสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) ศึกษาทำหนังสือถึงบริษัท เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย พร้อมทั้งแบบสอบถาม จำนวน 300 ฉบับ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยวิธีการไปแจกด้วยตนเองและรับกลับคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 243 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.00

2) นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) ผู้ศึกษาทำหนังสือถึงบริษัท เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ พร้อมแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการให้สัมภาษณ์ พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

3) ผู้วิจัยประสานดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ ตามที่นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกเทป จดบันทึก และถ่ายภาพนิ่งระหว่างการสัมภาษณ์

4) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และพนักงานมาสร้างเป็นรูปแบบการสนทนากลุ่ม แล้วนำไปเป็นแบบในการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และพนักงาน เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าระดับคุณภาพชีวิต แบ่งคะแนนออกเป็นช่วง (สุรชัย ศิริโกคาภิรมย์, 2546)

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

(1) ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยนำคำสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของแต่ละบุคคล และจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

(2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

(3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากการศึกษาต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์และเขียนรายงานข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

(4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการสนทนากลุ่ม และการสร้างข้อมูล เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา

ดังนั้น ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบประเด็นสัมภาษณ์ (Interview Research) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ (Document Research) จะถูกนำมาวิเคราะห์และประมวลผลออกมาในลักษณะของการพรรณนาซึ่งนำไปสู่คำตอบในการศึกษาและสรุปตามหลักวิชาการประกอบการเขียนรายงานเพื่อชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา” สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.1) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 46.9) ตามลำดับ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 38.7) อายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 27.6) อายุ 20-30 ปี (ร้อยละ 21.8) อายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 10.3) อายุ 61 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 1.2) และอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 0.4) ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 33.7) อนุปริญญา หรือ ปวส. (ร้อยละ 23.5) มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. (ร้อยละ 21.0) มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 12.3) ประถมศึกษา (ร้อยละ 1.2) สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 0.8) และอื่น ๆ (ร้อยละ 0.8) ตามลำดับ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท (ร้อยละ 29.2) 10,000-

15,000 บาท (ร้อยละ 20.6) 20,001-25,000 บาท (ร้อยละ 18.1) 25,001-30,000 บาท (ร้อยละ 16.0) 30,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 12.3) และน้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 3.7) ตามลำดับ จำแนกตามสถานภาพการแต่งงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานและอยู่ร่วมกัน (ร้อยละ 60.5) โสด (ร้อยละ 18.5) อยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่งงาน (ร้อยละ 11.9) หย่า/แยกทาง/เลิกกัน (ร้อยละ 4.5) แต่งงานแต่แยกกันอยู่ (ร้อยละ 2.5) และหม้าย (ร้อยละ 2.1) ตามลำดับ จำแนกตามการมีบุตร รวมบุตรบุญธรรม/ลูกติด/ลูกเลี้ยง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีบุตร (ร้อยละ 43.2) มีบุตร 2 คน (ร้อยละ 24.3) มีบุตร 1 คน (ร้อยละ 21.8) มีบุตร 3 คน (ร้อยละ 7.4) มีบุตร 4 คน (ร้อยละ 1.6) และมีบุตร 5 คนขึ้นไป (ร้อยละ 1.6) ตามลำดับ จำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ฝ่ายผลิต/บริการ (ร้อยละ 47.7) ฝ่ายสำนักงาน (ร้อยละ 45.7) และอื่น ๆ (ร้อยละ 6.6) ตามลำดับ จำแนกตามสถานภาพการจ้างงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างรายเดือน (ร้อยละ 86.4) ลูกจ้างรายวัน (ร้อยละ 11.9) อื่น ๆ (ร้อยละ 0.8) ลูกจ้างรายสัปดาห์ (ร้อยละ 0.4) และลูกจ้างบางช่วงเวลา (ร้อยละ 0.4) ตามลำดับ จำแนกตามระยะเวลาในการทำงานในสถานประกอบการปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงาน 11-25 ปี (ร้อยละ 33.3) 5-10 ปี (ร้อยละ 30.9) น้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 25.1) และ 26 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 10.7) ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา

คุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มประชากรมีคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพกายระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านจิตใจมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตโดยรวม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ต้องประกอบด้วยหลักธรรม 4 ประการ ได้แก่ หลักอายุสธรรม 5 หลักศีล สมาธิ ปัญญา หลักสังคหวัตถุ 4 และหลักสัปปายะ 7 หากบุคคลฝึกตนพัฒนาตนตามหลักธรรมดังกล่าว ก็จะสามารถเป็นคุณเครื่องให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตและการทำงานได้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา

จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปเป็น 4 ยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานในนิคมอุตสาหกรรม มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรง ดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และอำนวยความสะดวกให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พนักงานที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างเครือข่ายคุณธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและขยายภาคีเครือข่ายคุณธรรม ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม กำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานตามแนวพระพุทธศาสนา

อภิปรายผล

จากศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มประชากรมีคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพกายระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านจิตใจมีระดับคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตโดยรวม มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง จากการเก็บข้อมูลทำให้เห็นได้ว่าคุณภาพชีวิตของพนักงานของพนักงานอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับดี เพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินเดือนระหว่าง 15,001-20,000 บาท และรองลงมาเป็น 10,001-15,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันซึ่งถือว่าพออยู่ได้ในระดับหนึ่ง แต่ต้องระมัดระวังเกี่ยวกับการใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ พอสมควร ในส่วนของสุขภาพเห็นได้ว่า พนักงานที่อยู่ในสายงานการผลิตส่วนใหญ่จะมีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย เพราะต้องยืนตลอดเวลาที่ทำงาน และการมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชุมพร ฉ่ำแสง และคณะ (2555) ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาลส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบพบว่า ด้านร่างกายส่วนใหญ่มีอาการเจ็บป่วยที่แสดงออกทางร่างกายทางด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าบุคลากรปฏิบัติงานหนักโดยมีโอกาสดำรงพักผ่อนคลายเครียดน้อยและมีปัญหาด้านการเงินที่ใช้จ่ายตามความจำเป็น ส่วนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมบุคลากรรู้สึกพึงพอใจต่อการอยู่ร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านจิตใจพบว่าบุคลากรมีความรู้สึกว่ามีคุณค่าและมีความหมายอยู่ในระดับดี (2) ปัจจัยด้านอายุและลักษณะงานที่ทำให้แตกต่างกันส่งผลให้บุคลากรฝ่ายการพยาบาลมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน ลักษณะการจ้างงาน และสวัสดิการที่องค์กรจัดให้มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพร่างกาย สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า หลักอายุสธรรม หรืออายุวัฒนธรรม คือธรรมที่ช่วยให้อายุยืน แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคือ ศีล สมาธิ ปัญญา แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสัมพันธภาพทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 ในการนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน ซึ่งประกอบด้วยหลักธรรม 4 ข้อ ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และ สมานัตตา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาในการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานดีขึ้น ด้วยหลักสปปายะ 7 ดังนั้นแล้ว หากบุคคลฝึกตนพัฒนาตนตามหลักธรรมดังกล่าว ก็จะสามารถเป็นคุณเครื่องให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตและการงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสาริกา หาญพานิชย์ (2558) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติของ

ศาสตร์สมัยใหม่ เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มุ่งการตอบสนองภายนอกเป็นส่วนใหญ่ เช่น การมีปัจจัย 4 บริโภคอย่างเพียงพอ การมีระบบเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง ความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตที่มั่นคง และการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล แต่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางพระพุทธศาสนา จะให้ความสำคัญทั้งกายและจิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แท้จริงของมนุษย์ต้องทำให้ครบทั้งสองด้านไปพร้อม ๆ กัน รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาของชุมชนบ้านดงบัง ตำบลคอนนิม อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบของคน มีหลักการสำคัญคือ การกล้าปรับเปลี่ยนแนวความคิดจากแบบเดิม มาสู่แนวคิดใหม่ โดยการศึกษาหาความรู้จากบุคคลตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ โดยการแนะนำของท่านผู้รู้หรือกัลยาณมิตร 2) รูปแบบการทำงาน เป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เน้นทำการเกษตรแบบพออยู่พอกินและเน้นให้การพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน เพราะรากฐานเดิมของเกษตรกรรมนั้นประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และ 3) รูปแบบการใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะแม้เกษตรกรจะมีการไปศึกษาหาความรู้แล้วนำหลักการเกษตรมาทำจนประสบความสำเร็จเพียงใด แต่หากขาดหลักคุณธรรมเสียอย่างเดียว ชีวิตย่อมไม่ประสบความสำเร็จได้ เพราะหลักคุณธรรมนั้นเป็นหลักการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงพุทธบูรณาการโดยใช้หลักไตรสิกขา คือศีล สมาธิและปัญญา พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านดงบังตั้งอยู่บนพื้นฐานของไตรสิกขา โดยการดำรงชีวิตตามกฎเกณฑ์ของสังคม การทำหน้าที่ของตนให้เป็นปกติตามสถานะและบทบาทนับเป็นการใช้หลักการของศีล ความตั้งใจมั่นในการประกอบสัมมาอาชีพจนประสบความสำเร็จ การมีสุขภาพจิตที่ดี การมีสมรรถภาพทางจิตที่เข้มแข็งมีความพากเพียรพยายามในการประกอบหน้าที่การงานนับเป็นการใช้หลักการของสมาธิ และการมีความรู้ทั้งในการประกอบอาชีพการพิจารณาแยกแยะสิ่งที่ควรไม่ควร การสามารถปรับเปลี่ยนแนวความคิดจากการดำรงชีวิตในรูปแบบเดิมมาใช้แนวความคิดใหม่ การมีเหตุผลในการดำรงชีวิตนับเป็นการใช้หลักการของปัญญา และสอดคล้องกับฉนวนวัฒน์ บุญพิทักษ์ และคณะ (2560) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรปลูกพืชเชิงเดี่ยวมีพื้นที่การปลูกยางน้อยกว่า 15 ไร่ ปรับตัวได้น้อยและได้รับผลกระทบมากที่สุด การใช้ทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Theory) บูรณาการกับพุทธธรรม ภาวนา 4 และหลักธรรม ธิเบตมิกตละ ภัทเทกรัตตะ สังคหวัตถุ 4 โลกธรรม 8 เป็นหลักธรรมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต 4 ด้านคือ (1) ด้านกายภาพ (2) ด้านจิตใจ (3) ด้านสังคม (4) ด้านปัญญา อันเป็นการพัฒนาปัจเจกบุคคล

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทราตามแนวพระพุทธศาสนา มี 4 ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานในนิคมอุตสาหกรรม มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรง ดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และอำนวยความสะดวกให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พนักงานที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างเครือข่ายคุณธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและขยายภาวดีเครือข่ายคุณธรรม ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม กำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานตามแนวพระพุทธศาสนา ทั้งนี้การจะพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งส่วนของคณะสงฆ์ ภาครัฐ และเอกชน ในการให้ความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบใน

การบริหารจัดการทางด้านนี้โดยเฉพาะ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ สุวรรณ หวังเจริญเดช (2557) พบว่า เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางธุรกิจให้มีประสิทธิภาพด้วยการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากขึ้น ทำให้องค์กรต้องมีระบบการควบคุมเชิงจัดการ ด้วยวิธีการที่เรียกว่า กลยุทธ์การบริหารต้นทุน กลยุทธ์ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ทำให้องค์กรสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนและเหนือกว่าคู่แข่ง อันจะเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และสอดคล้องกับ จตุพล พรหมมี และพรภิรมย์ ยอดบุญ (2560) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐและเอกชน ความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐและเอกชนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมให้แก่พนักงานในนิคมอุตสาหกรรม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา สารณำเสนอได้ดังนี้

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา

1. หลักอายุสธรรม 5
2. ไตรสิกขา
3. หลักสังคหวัตถุ 4
4. หลักสัพปายะ 7

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ
- 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน
- 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างเครือข่ายคุณธรรม

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการฝึกตนพัฒนาตนตามหลักธรรมดังกล่าว ก็จะสามารถเป็นคุณเครื่องให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตและการงานได้ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานในนิคมอุตสาหกรรม มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรง ดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และอำนวยความสะดวกให้พนักงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พนักงานที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างเครือข่ายคุณธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและขยายภาคีเครือข่ายคุณธรรม ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม กำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานตามแนวพระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือโครงการร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตั้งตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการบริหารจัดการ ฝึกอบรมทักษะ การใช้ชีวิต การทำงาน และปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสร้างภาคีเครือข่าย ติดต่อประสานงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ การดำเนินชีวิต สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ การสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนาของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา

เอกสารอ้างอิง

- จตุพล พรหมมี และ พรภิรมย์ ยอดบุญ. (2560). *การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมแก่ประชาชนในนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก*(รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชุมพร ฉ่ำแสง และคณะ. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนครนายก*(รายงานการวิจัย).มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร และคณะ. (2547). *พระพุทธเจ้าทรงสอนอะไร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฉนวนวัฒน์ บุญพิทักษ์ และคณะ (2560). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตแนวพุทธของชาวสวนยางพาราภาคตะวันออกในภาวะราคายางพาราทกต่ำ*. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 13(ฉบับพิเศษ), 272.

- ปราชญา กล้าผจญ. (2543). *แนวโน้มนโยบายและการจัดการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบุญหนา อโศโก. (2542). *พระไตรปิฎกฉบับทางพันธุกรรม ภาค 2 การปฏิบัติธรรม*. กรุงเทพฯ: ศิลป์สยามบรรณกิจและการพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รังสรรค์ บุชยะมา. (2551). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สาริกา หาญพานิชย์. (2558). การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงพุทธบูรณาการ. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 32(3), 25-48.
- สุวรรณ หวังเจริญเดช. (2557). กลยุทธ์การบริหารต้นทุนในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารนักบริหาร*, 34(1), 60-68.
- สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์. (2546). *การวิจัยทางการศึกษา*. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ. (2540). *เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรง.